

Cikkismertetés: Népegészségügyi intézmények és a klímaváltozás elleni küzdelem

Article review: Public health institutes and the fight against climate change

Ismertető:	Törő Károly
Ismertetett cikk:	Pascal, M., Phalkey, R., Rigal, L., Zoonekyndt, A., Mathieu, A., Gillingham, E. L., Denys, S., Oliver, I., Chêne, G., & Selbie, D. (2022). Public health institutes and the fight against climate change. <i>The Lancet. Public health</i> , 7(3), e209. Doi: 10.1016/S2468-2667(22)00032-9
Kulcsszavak:	klímaváltozás; országos népegészségügyi intézetek; környezet-egészségügy
Keywords:	climate change; national public health institutes; environmental health

Beküldve: 2022. 04. 20., elfogadva: 2022. 05. 10., doi: [10.24365/ef.v63i2.8403](https://doi.org/10.24365/ef.v63i2.8403)

HÁTTÉR

Az ismertetett cikk célja, hogy bemutassa a nemzeti népegészségügyi intézetek szerepét a klímaváltozás miatt bekövetkező egészségügyi hatások csökkentésében. Az összefoglaló a *The Lancet* orvosi folyóirat „Levél a szerkesztőknek” című rovatban 2022. március 1-jén megjelent írása alapján készült. Hazánkban a Nemzeti Népegészségügyi Központ tölti be a fent említett szerepet.

A népegészségügyben résztvevőknek és különösen az országos népegészségügyi intézeteknek (ONI) alapvető szerepet kell játszaniuk azokban a közös cselekvésekben, amelyek szükségesek ahhoz, hogy csökkentsük az éghajlatváltozás hatásait, helyreállítsuk a természeti környezetet, valamint alkalmazkodjunk az új kockázatokhoz. Az ONI-k országos és regionális szinten, tudományos alapon működő szervezetek. A főbb tevékenységeik közé tartoznak többek között: az egészségügyi kockázatok monitorozása és ellenőrzése, a korai figyelmeztető rendszerek működtetése, a veszélyhelyzet-kezelés, a szabályozás, a megelőzés és az egészségfejlesztés, a közösségi szerepvállalás, a társadalmi mozgósítás az egészségügyben valamint a kutatási tevékenységek. A COVID-19 világjárvány rávilágított arra, hogy ezek a szerepek kulcsfontosságúak a lakosság jólléte szempontjából.

Az ONI-k különböző tevékenységeire már világszerte hatással van a klímaváltozás. Ugyanakkor

ezen tevékenységek jelentős része alapvető fontossággal bír a klímaváltozással szembeni bizonyítékokon alapuló alkalmazkodási politika kialakításában (pl.: veszélyhelyzeti felkészültség és megelőzés). Továbbá fontos szerepet játszik az éghajlatváltozás hatásainak csökkentésére irányuló támogatások kidolgozásában (pl.: az egészséget meghatározó tényezőkkel kapcsolatos beavatkozások előmozdítása az étrend, az életmód vagy a levegőszennyezés tekintetében). Mindaddig korlátozott volt az ONI-k hozzájárulása az alkalmazkodási tervek kidolgozásához és az éghajlatváltozás mérséklését célzó stratégiákhoz. Ezek elsősorban az egészségügyi surveillancere (egészségügyi felügyelet) és bizonyos kockázatok kezelésére összpontosítanak (pl. hőség, szélsőséges időjárási események, vektorok, élelmiszer- és víz által terjesztett betegségek). Az egyéb népegészségüghöz köthető eszközöket és tevékenységeket, például a kockázatértékelést, a társadalmi részvételt, az egészségfejlesztést, az érdekérvényesítést, vagy az egészségi egyenlőtlenségek csökkentését kevésbé használják fel. Mindemellett a megfelelő publikációk hiánya is hátráltatja a klímaváltozás és az egészségügyi alkalmazkodás hatékony megvalósítást. A Nemzeti Népegészségügyi Intézetek Nemzetközi Szövetsége (*International Association of National Public Health Institutes*) 5 éves ütemtervet dolgozott ki az ONI-k szerepének megerősítésére az éghajlatváltozás mérséklésében és az alkalmazkodással kapcsolatos politikákban.

Az ütemterv prioritásai a következők:

1. a népegészségügy és az éghajlatváltozás érdekképviseletének fejlesztése;
2. a kapacitásbővítés, a kompetenciafejlesztés valamint a képzési programok számának növelése ONI-kon belül;
3. több szektort is érintő helyi és nemzetközi együttműködések számának növelése, amelyek kapcsolatosak az egészséget befolyásoló főbb környezeti és társadalmi tényezőkkel, az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépések szempontjából;
4. a népegészségügyi szolgáltatások környezeti lábnyomának csökkentésének támogatása;
5. az ONI-k éghajlatváltozással kapcsolatos politikai tevékenységekben történő részvételének nyomon követése.

A fent vázolt ütemterv kutatási tevékenységet is igényel a következőkre összpontosítva:

- integrált elemzés az éghajlatváltozás által kiváltott különböző átfedő és lépcsőzetes hatásokról;
- olyan közös mutatók kidolgozása, amely az alkalmazkodási és a hatásokat enyhítő politikákat támogatja;
- a jelenlegi alkalmazkodási stratégiák értékelése;
- a hatásokat csökkentő stratégiákat támogató egészségfejlesztési eszközök értékelése;
- valamint az „Egy az egészség” és „A bolygó egészsége” („*One Health and Planetary Health*”) tervezeteinek gyakorlatba történő átültetése.

Végül, az ONI-ket jobban be kell vonni az éghajlatváltozással és az egészséggel kapcsolatos egyéb kutatásokba is, hogy kiaknázhassák kulcs-szerepüket a tudományos, politikai és gyakorlati magvalósításban.

AJÁNLÁS A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A klímaváltozás hazánkban is egyre nagyobb befolyással van a lakosság egészségi állapotára, ezért a népegészségügy területén is növekvő hangsúlyt kell, hogy kapjon. Már rövidtávon is szükséges erősíteni intézeti szinten (ONI) a klímaváltozás egészséghatásának vizsgálatát, valamint a kiváltott hatások csökkentését. Akár külön szervezeti egységeket dedikálni az ehhez kapcsolódó feladatok szervezésére és ellátására, ezzel erősítve központi szinten a klímaváltozás elleni küzdelmet. Fontos a szoros együttműködés kialakítása a meteorológiával foglalkozó intézettekkel is, a rövidtávú szélsőséges időjárás-változások hatásaira való felkészülés miatt. A magas szintű szervezeti változásokon túl meg kell jelennie a mindennapi munkában és nagyon fontos, hogy megfelelő súllyal szerepeljen a szakemberképzés területén is. A napi munka során rendszeres tréningekkel, kutatásokkal is támogatni szükséges a klímaváltozás tematizálását, valamint fontos a szakemberek folyamatos érzékenyítése a téma iránt. A kommunikáció erősítéséhez, valamint az érdekérvényesítéshez mind jobban ki kellene aknázni a modern social media adta lehetőségeket is.

HIVATKOZÁSOK

Pascal, M., Phalkey, R., Rigal, L., Zoonekyndt, A., Mathieu, A., Gillingham, E. L., Denys, S., Oliver, I., Chêne, G., & Selbie, D. (2022). Public health institutes and the fight against climate change. *The Lancet. Public health*, 7(3), e209. Doi: [10.1016/S2468-2667\(22\)00032-9](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(22)00032-9)

Információk a szerzőről

Törő Károly
Nemzeti Népegészségügyi Központ, Környezetegészségügyi laboratóriumi osztály,
Budapest
toro.karoly@nnk.gov.hu

Válogatás korábbi lapszámok kapcsolódó cikkeiből

[Cikkismertetés: Mi is az „Egy az egészség”?](#)

Népegészségügyi szószeret (megjelenés alatt: 2022/2)

[Cikkismertetés: A Lancet Countdown 2020 jelentés összefoglalója az egészség és klímaváltozás összefüggéseiről](#)

[Cikkismertetés: A magas hőmérséklet egészséghatásainak csökkentése, a személyes hűtési stratégiáktól a zöld városokig](#)